

Informacja o działalności Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie

za okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku

CZĘŚĆ I

OGÓLNA INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM

1. Podstawa i zakres działania Kolegium

Podstawę prawną działania Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie (dalej: SKO) stanowi ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. Z 2018 r. poz. 570 z p.zm.) oraz rozporządzenia wydane w oparciu o delegację ustawową.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości samorządu terytorialnego, właściwymi do rozpatrywania odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia, żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w trybie uregulowanym przez przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z p.zm.; dalej jako – Kpa) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023r. Poz. 2383 t.j.; dalej jako – Op). Kolegium orzeka również w innych sprawach na zasadach określonych w odrębnych ustawach między innymi rozstrzyga sprawy z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste (art. 78-81 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami).

Obszar właściwości miejscowej Kolegium obejmuje, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 roku w sprawie obszarów właściwości samorządowych kolegiów odwoławczych (Dz. U. Nr 198, poz.1925), **miasto stołeczne Warszawę** oraz powiaty: **grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, sochaczewski, warszawski zachodni, wołomiński i żyrardowski wraz z gminami objętymi tym obszarem.**

Rozstrzygając sprawy indywidualne w składach trzyosobowych, Kolegium związane jest wyłącznie przepisami obowiązującego prawa.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze jest państwową jednostką budżetową.

2. Obsada kadrowa Kolegium

2.1. Kolegium składa się z 92 członków : 48 etatowych i 44 pozaetatowych.

Liczba członków etatowych posiadających wykształcenie :		
wyższe prawnicze :	wyższe administracyjne :	
44	4	
Liczba członków pozaetatowych posiadających wykształcenie :		
wyższe prawnicze :	wyższe administracyjne :	wyższe inne :
41	1	2

Wśród członków Kolegium jest 51 radców prawnych i 10 adwokatów.

2.2. W biurze Kolegium zatrudnionych jest 38 osób

Siedemnaście osób legitymuje się wykształceniem wyższym, pozostali średnim. Struktura zatrudnienia w 2023 r. wyglądała następująco: kierownik biura plus kadry – 3 osoby, księgowość – 3 osoby, kancelaria – 4 osoby, sekretariat – 25 osób, archiwum – 1 osoba, obsługa techniczna – 4 osoby.

3. Lokal i wyposażenie Kolegium

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie mieści się w biurowcu przy ul. Obozowej 57. Na parterze budynku znajduje się biuro podawcze oraz sala oglądu akt. Na piętrach 7-10 budynku usytuowane są pokoje biurowe Kolegium, archiwum oraz sala konferencyjna, przeznaczona na spotkania, zgromadzenia ogólne, szkolenia pracowników i spotkania KRSKO. W budynku jest zainstalowana kontrola dostępu i system monitoringu, zabezpieczające obszar przed dostępem osób nieuprawnionych. Lokal jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W roku sprawozdawczym 2023 w ramach unowocześnienia oraz usprawnienia dotychczasowej infrastruktury informatycznej i technicznej zakupiono: niszczarkę, jeden komputer przenośny, dwa nowe oraz cztery używane urządzenia wielofunkcyjne (drukarko-kopiarki), samochód marki Skoda. Wszelkie zakupy i wprowadzone rozwiązania mają za zadanie ułatwić pracę pracownikom i dostosować sposób działania Urzędu do obowiązujących przepisów.

Z początkiem roku 2023 rozpoczęto w SKO wdrażanie systemu EZD (elektroniczne zarządzanie dokumentacją), co spowodowało zmiany w organizacji pracy biura kolegium. Odbyły się również liczne szkolenia z użytkowania nowego systemu, skierowane zarówno do pracowników biura, jak i do członków kolegium.

CZĘŚĆ II

WPLYW SPRAW

1. Liczba spraw ujętych w ewidencji ogółem w roku objętym informacją- 29 577

w tym spraw:

1.1.pozostałych w ewidencji z roku poprzedzającego okres

objęty informacją /ⁱ -

9 865

1.2.wpływ spraw w roku objętym informacją -

19 712

2. Rodzaje spraw, które wpłynęły w roku objętym informacjąⁱⁱ :

2.1.Liczba spraw administracyjnych - ogółem

16 312

Lp.	Określenie rodzaju sprawy → patrz załącznik do Informacji	Liczba spraw
1.	objęte proceduralnie przepisami Ordynacji podatkowej	2327
2.	działalność gospodarcza	92
3.	planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	1282
4.	pomoc społeczna 812, świadczenia rodzinne 2241, fundusz alimentacyjny 129, oświata (stypendia, pomoc materialna itd.) 33, dodatki mieszkaniowe 83, świadczenia wychowawcze 105	3403
5.	gospodarka nieruchomościami (bez opłat za wieczyste użytkowanie) w tym , przekształcanie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, prawo geodezyjne i kartograficzne 2090, opłaty adiacenckie 163, podziały 90	2443
6.	ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt, odpady i utrzymanie porządku i czystości w gminach	716
7.	prawo wodne	103
8.	rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe, łowiectwo	110
9.	handel, sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	42
10.	prawo o ruchu drogowym 748, drogi publiczne, transport drogowy812	2560
11.	prawo górnicze i geologiczne	0
12.	egzekucja administracyjna	301
13.	inne, pozostałe, w tym skargi i wnioski rozpatrywane w trybie Działu VIII Kpa 772, zaświadczenia 865, informacja publiczna 1296	2933

2.2.Sprawy podlegające rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r.
 Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz.
 1270 z p.zm. – dalej jako Ppsa)^{/iii} - - 2681

2.3.Liczba spraw z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste - 719

CZĘŚĆ III

ZAŁATWIANIE SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

Liczba spraw załatwionych ogółem w roku objętym informacją - 17 962

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw		
1.	akty wydane przez SKO jako organ II instancji ^{/iv} , w tym : <table border="1" data-bbox="268 1189 1249 1375"> <tr> <td>akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej ^{/v}</td> <td>94</td> </tr> </table> - sposób rozstrzygnięcia patrz → tabela z pkt 1.1.	akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej ^{/v}	94	9167
akty wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 Ordynacji podatkowej ^{/v}	94			
2.	akty wydane przez SKO jako organ I instancji ^{/vi} - sposób rozstrzygnięcia patrz → tabela z pkt 1.2.	2316		
3.	postanowienia wydane przez SKO w wyniku rozpatrzenia zażaleń na bezczynność organu, w tym : <table border="1" data-bbox="268 1715 1249 1778"> <tr> <td>uznające zażalenia za uzasadnione</td> <td>72</td> </tr> </table>	uznające zażalenia za uzasadnione	72	450
uznające zażalenia za uzasadnione	72			
4.	akty wydane przez SKO po rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 z p.zm.)	2689		
5.	pozostałe ^{/vii}	3340		

1.1. Szczegółowe omówienie sposobu załatwienia sprawy przez SKO jako organ II instancji :

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	decyzje utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje (art. 138 § 1 pkt 1 Kpa oraz art.233 § 1 pkt 1 Op) / ^{viii}	4272
2.	decyzje uchylające decyzje organu I instancji i orzekające co do istoty sprawy oraz uchylające decyzje organu I instancji i umarzające postępowanie (art. 138 § 1 pkt 2 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 2a Op) / ⁷	1222
3.	decyzje uchylające decyzje organu I instancji i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 Kpa oraz art. 233 § 2 Op) / ⁷	2739
4.	decyzje umarzające postępowanie odwoławcze (art. 138 § 1 pkt 3 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 3 Op) / ⁷	126
5.	pozostałe	808

1.2. Szczegółowe omówienie sposobu załatwienia sprawy przez SKO jako organ I instancji :

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	postanowienia o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu organu właściwego do jego przeprowadzenia (art.150 § 2 Kpa oraz art. 244 § 2 Op) / ^{ix}	0
2.	decyzje o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 Kpa oraz art. 242 § 3 Op) / ⁸	10

3.	decyzje o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nieważności decyzji (art. 157 § 3 Kpa oraz art. 249 § 3 Op) / ⁸	53
4.	decyzje stwierdzające nieważność decyzji organu I instancji oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa (art. 156 – 158 Kpa oraz art. 247 – 251 Op) / ⁸	295
5.	decyzje o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 158 § 1 Kpa oraz art. 248 § 3 Op) / ⁸	69
6.	decyzje odmawiające uchylenia decyzji po wznowieniu postępowania (art. 151 Kpa oraz art. 245 Op) / ⁸	2
7.	decyzje uchylające i rozstrzygające o istocie sprawy oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa wydane po wznowieniu postępowania (art. 151 Kpa oraz art. 245 Op) / ⁸	7
8.	decyzje umarzające postępowanie prowadzone w I instancji przez SKO (art. 105 § 1 Kpa oraz art. 208 Op)	39
9.	pozostałe	1841

Liczba spraw administracyjnych pozostałych do załatwienia przez SKO w roku objętym informacją^x - 9 363

CZEŚĆ IV

ZAŁATWIANIE SPRAW Z ZAKRESU OPŁAT ZA UŻYTKOWANIE WIECZYSTE NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH

Liczba spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste załatwionych w roku objętym informacją ogółem - 854

w tym ugody - 0

1. Liczba wniesionych sprzeciwów od orzeczeń SKO - 174

2. Liczba spraw pozostałych do załatwienia przez SKO⁹ - 1 398

CZEŚĆ V

SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

1. Sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. 2023, poz. 1634 t.j. – dalej jako Ppsa) :

Liczba spraw w roku objętym informacją ogółem -	2 689
w tym :	
1.1. Liczba skarg na decyzje i postanowienia Kolegium skierowanych do WSA w roku objętym informacją, ogółem -	1 728
• wskaźnik „zaskarżalności” / ^{xi} -	15%
1.2. Liczba skarg na bezczynność Kolegium skierowana do WSA w roku objętym informacją, ogółem -	119
1.3. Liczba skarg uwzględnionych przez Kolegium we własnym zakresie w trybie art. 54 § 3 Ppsa, ogółem -	8
1.4. Liczba skarg kasacyjnych na orzeczenia WSA (w tym zażaleń na postanowienia) skierowanych przez SKO w roku objętym informacją do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie , ogółem -	187
1.5. Liczba innych spraw prowadzonych przez Kolegium w trybie określonym przepisami Ppsa, skierowanych do WSA, ogółem/ ^{xii} -	580
1.6. Liczba sprzeciwów na orzeczenia Kolegium skierowanych do WSA po zmianie przepisów K.p.a. w 2017 r.-	67

2. Skargi na akty i czynności Kolegium rozpatrzone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny prawomocnymi orzeczeniami w roku objętym informacją :

Liczba orzeczeń WSA w roku objętym informacją ogółem - 1455

w tym :

Lp.	Rodzaj rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Skargi na decyzje i postanowienia rozpoznane przez Sąd	1397
	w tym :	
	uwzględnienie skargi	566
2.	Skargi na bezczynność Kolegium rozpoznane przez Sąd	58
	w tym :	
	uznające skargi za uzasadnione	26

W roku 2023 wpłynęło 1840 prawomocnych orzeczeń WSA, w tym 385 to orzeczenia formalne, nierozstrzygające.

3. Orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W roku 2023 do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie wpłynęło 733 orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego, z czego 508 – merytorycznych.

Sąd oddalił 133 skargi kasacyjne Kolegium i 220 skarg stron postępowania (w niektórych przypadkach kilka skarg kwestionowało ten sam wyrok). Uwzględnionych zostało 78 kasacji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie i 77 skarg kasacyjnych stron postępowania.

POZOSTAŁE ZAGADNIENIA

Kontrole przeprowadzone w Kolegium przez MSWiA, Kancelarię Premiera, NIK i inne uprawnione organy (np. ZUS)

W roku sprawozdawczym 2023 w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Warszawie nie została przeprowadzona kontrola.

Działalność pozaorzecznicza Kolegium (szkolenia etc.)

W roku sprawozdawczym Prezes, Wiceprezes i członkowie Kolegium wzięli udział w licznych szkoleniach i konferencjach na następujące tematy:

- Rozwiązania prawne dotyczące działalności samorządowych kolegiów odwoławczych, zawartych w różnych projektach ustaw;
- Bieżące problemy orzecznicze sko i sądów administracyjnych
- Praca w trybie EKD w świetle ustawy o doręczeniach elektronicznych
- Pomoc społeczna i świadczenia rodzinne
- Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne
- Ustawa o doręczeniach elektronicznych a KPA

Pracownicy biura odbyli m.in. szkolenie dotyczące E-doręczeń oraz kurs kancelaryjno archiwalny I stopnia.

Pracownicy działu finansowego wzięli udział w szkoleniu dot. nowości oraz bieżących spraw wynikających z ustaw i rozporządzeń – „Kilka dni z życia Głównej Księgowej i Kierownika Biura w państwowej jednostce budżetowej”.

Wykonanie budżetu w SKO-Warszawa za 2023 rok.

Budżet Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie zgodnie z ustawą budżetową na 2023 rok wynosił 18.254.000 zł.

W 2023 r. nastąpiła zmiana ustawy budżetowej o kwotę 132.000 zł. z przeznaczeniem na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (dodatki motywacyjne).

Ustawa budżetowa po zmianach wynosiła 18.386,000 zł.

W 2023 r. na wniosek Prezesa SKO decyzją Ministra Finansów zostały zwiększone środki na wydatki o kwotę 665.280 zł (17.224 zł. na pokrycie minimalnego wynagrodzenia wraz z pochodnymi, 245.000 zł na wynagrodzenia bezosobowe, 35.000 na wydatki bieżące, 6.000 zł na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz 362.056 zł na wydatki związane z kosztami sądowymi i wpisami kasacyjnymi).

Plan po zmianach na 31.12.2023 r. wynosił 19.051.280 zł.

W ustawie budżetowej na 2023 r. nie planowano dochodów. Zrealizowane dochody w 2023 r to w szczególności:

- wynagrodzenie dla płatnika za terminowe wypłacanie zasiłków z ubezpieczenia chorobowego oraz wynagrodzenie za terminowe przekazywanie podatku do urzędu skarbowego,
- wygrane kasacje,
- wpływy z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych,

Razem należności z tytułu dochodów w 2023 r. wynosiły 98.165,86 zł. Dochody wykonane 53.586,74. Powyższą kwotę wykażaliśmy w sprawozdaniu jako dochody wykonane i przekazane na rachunek Ministerstwa Finansów. Pozostałe należności w

wysokości 44.579,12 zł dotyczą wygranych kasacji, które nie zostały wpłacone na konto Kolegium do 31.12.2023 r.

Korzystając z uprawnień wynikających z ustawy o finansach publicznych Prezes Kolegium dokonał zmian w planie finansowym 2023 r, polegających na przeniesieniu planowanych wydatków pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej w celu zabezpieczenia środków na wydatki wynikające z bieżących potrzeb, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania jednostki.

W 2023 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze miało zaplanowane środki w § 6060 – zakupy inwestycyjne w wysokości 270.000 zł. Z powyższych środków Prezes Kolegium dokonał zmian w planie finansowym polegających na przeniesieniu 30.000 zł. z § 6060 do grupy 4000 z przeznaczeniem na zakup urządzeń wielofunkcyjnych. W § 6060 – zakupy inwestycyjne pozostała kwota 240.000 zł. Z powyższej kwoty wydatkowano środki na zakupy w wysokości 239.490,56 zł. z przeznaczeniem na: na zakup samochodu - 158.960 zł, dwóch urządzeń wielofunkcyjnych - 51.674,76, licencji ESET - 28.855,80 zł. Niewykorzystana kwota w wysokości 509,44 została zwrócona na rachunek Ministerstwa Finansów.

Wykonanie planu po zmianach w 2023 roku wynosi 18.600.671,73 co stanowi 97,63 % w stosunku do planu po zmianach.. Różnica pomiędzy planem a wykonaniem budżetu 2,37 %, Niewykorzystane środki zostały rozliczone z Ministerstwem Finansów.

Wybrane problemy z orzecznictwa Kolegium – według rodzaju spraw:

Pomoc społeczna

Poważnym problemem są nadal sprawy dotyczące skierowania, umieszczenia a zwłaszcza opłat za pobyt w DPS. W styczniu 2022 r. weszła w życie zmiana ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej dotycząca zwolnień z opłat niektórych osób. Przepis brzmi: *Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli: osoba obowiązana do wnoszenia opłaty wykaże, w szczególności na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, rażące naruszenie przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu obowiązku alimentacyjnego lub innych obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty.* Jest to przepis tak dalece nieostry i niejednoznaczny a orzecznictwo niejednolite, że następuje wiele trudności interpretacyjnych.

Pojawił się wyrok NSA, w którym sąd nakazał wykazywać w decyzjach dotyczących zasiłków celowych, wysokość posiadanych przez gminę środków oraz liczbę osób pozostających pod opieką danego OPS. Trend taki był już obecny w orzecznictwie, jednak później wydawane były wyroki, w których sądy stały na stanowisku, że szczupłość środków socjalnych jest powszechnie znana; wydaje się, że obecnie nastąpił powrót do poprzednich poglądów; o ile wyrok NSA nie był jednostkowy.

Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci

Spraw z tego zakresu jest niewiele, dotyczą lat ubiegłych – najczęściej są to sprawy związane z koordynacją. Wygasają sprawy „500+”, które od 2022 roku przejął ZUS.

Świadczenie pielęgnacyjne

W roku 2023 utrzymał się bardzo wysoki wpływ spraw z tego zakresu – 861, czyli ponad 200 więcej niż w roku poprzednim.

Mimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt K 38/13, ustawodawca nie zmienił przepisu, który TK uznał za niekonstytucyjny. Ministerstwo Rodziny w sposób nieprzejednany uznawało przepis za obowiązujący, zaś gminy, obawiając się kontroli, którą sprawuje wojewoda, z reguły odmawiały przyznania tych świadczeń, Kolegium zmuszone jest do reformatorskiego rozstrzygnięcia zgodnie z wyrokiem Trybunału. Kolegium musi przeprowadzić postępowanie mające na celu ustalenie m. in., czy rezygnacja z zatrudnienia ma związek ze sprawowaniem opieki; często bowiem z wnioskiem występują osoby, które nigdy nie pracowały bądź przerwały pracę kilka lat temu, a obecnie domagają się przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Wydział stoi na stanowisku, że świadczenie przysługuje tylko wtedy, gdy rezygnacja z pracy ma rzeczywisty związek z koniecznością sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Kilka spraw tego typu (odmowa ze względu na brak związku) zostało już osądzonych przez WSA. Stanowisko składów orzekających Sądu jest niejednolite – niektóre składy uznają, że związek taki musi zostać wykazany, a inne uchylają decyzje, wskazując, że wystarczy sama konieczność sprawowania opieki. Od tych ostatnich wyroków napisaliśmy kilka kasacji, czekamy na ich rozstrzygnięcie przez NSA.

Pojawiły się nowe problemy w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. 2023.1429 ze zm.), której art. 63 ust. 1 stanowi: *1. W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 [ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych] w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.*

Kwestią sporną pozostaje znaczenie pojęcia „prawo do świadczeń powstaje”. Pojawiły się już pierwsze wyroki, WSA w Gliwicach uznaje, że oznacza to dzień wydania ostatecznej decyzji, a więc nie jest możliwe przyznanie prawa po 1 stycznia 2024 r. Inaczej WSA w Olsztynie i takie stanowisko przyjęliśmy – uważamy że prawo powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. W tym przypadku Ministerstwo również prezentuje taki sam pogląd. Tak będziemy orzekać, analizując bieżące orzecznictwo i sposób orzekania innych kolegiów.

Świadczenia rodzinne w sprawach cudzoziemców

Kwestie z tego zakresu dotyczą przede wszystkim dat oraz sytuacji niejasnego statusu cudzoziemców i terminów wskazanych w kartach pobytu. Zakończyły się

problemy z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, gdyż zmieniony został wzór karty. Pojawiają się problemy dzieci cudzoziemców, legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności, które nie mają uregulowanego statusu i nie mają kart pobytu. Kolegium stoi na stanowisku, że brak karty pobytu lub stosownej decyzji legalizującej pobyt, stanowi podstawę do odmowy przyznania świadczeń dla dziecka (zasiłek pielęgnacyjny).

Sprawy na tle dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 279)

Liczba spraw z tego zakresu nadal nie ulega zmniejszeniu. Wprawdzie w zasadzie została rozstrzygnięta kwestia sposobu zakończenia postępowań na podstawie przepisu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1491), zgodnie z którym *Postępowania administracyjne w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji lub postanowienia, wszczęte po upływie trzydziestu lat od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji lub postanowienia i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ostateczną decyzją lub postanowieniem, umarza się z mocy prawa* (zwyciężyła koncepcja zakończenia postępowania decyzją deklaratoryjną, zatwierdzającą w rozstrzygnięciu, że postępowanie z dniem 16 września 2021 r. uległo umorzeniu - Wydział I WSA w Warszawie podzielił ten pogląd i jest w tej sprawie już ustalone orzecznictwo), ale wiele spraw toczy się nadal. Niektóre składy Sądu uchylają decyzje Kolegium, a nawet stwierdzają ich nieważność, jeżeli w rozdzielniku decyzji znajdzie się osoba nieżyjąca. Umarzając postępowanie w toku, Kolegium często nie ma wiedzy o zmianach w stanie faktycznym; tym bardziej nie ma takiej wiedzy w postępowaniu zawieszonym, zaś wobec treści przepisu nie możemy prowadzić postępowania wyjaśniającego. W toczących się sprawach, przyjęliśmy zasadę, że badając księgę wieczystą np. lokalu, sprawdzamy też dział III, co znacznie wydłuża pracę.

Kolegium podejmuje zawieszone postępowania, które spełniają przesłanki umorzenia z mocy prawa, zwłaszcza gdy wnosi o to prokurator lub strona. Kilkadziesiąt takich spraw czeka na zakończenie w poszczególnych referatach oraz co najmniej drugie tyle spraw zawieszonych przez osoby, które nie pracują już w wydziale.

Nadal wpływają – choć mniej liczne - sprzeciwy prokuratorskie od decyzji pierwszoinstancyjnych i kolegialnych, wydanych na podstawie dekretu oraz Uchwały nr 11 i ustawy o gospodarce gruntami. Prokuratura podtrzymuje prezentowanie uprzednio zarzuty, jak zarzut skierowania decyzji do osoby zmarłej i to także wtedy, gdy w postępowaniu brali również udział spadkobiercy tej osoby. Prokuratura prezentuje sztywne stanowisko, że decyzja taka jest decyzją wydaną z rażącym naruszeniem prawa.

Po wydaniu wyroku przez Naczelny Sąd Administracyjny w sprawie udziału nabywców roszczeń w postępowaniu (wyroki z 29 sierpnia 2022 r., o sygnaturach: I OSK 2875/20; I OSK 2034/20; I OSK 707/20 oraz I OSK 1717/20, a także dwa wyroki z 6 października 2022 r., o sygnaturach: I OSK 999/21 oraz I OSK 1578/21) wpłynęło

kilkadziesiąt wniosków o stwierdzenie nieważności różnych decyzji, przede wszystkim o ustanowieniu prawa użytkowania wieczystego – na podstawie dekretu lub art. 214 ugn. Są to zarówno sprzeciwy prokuratorskie, jak i wnioski Prezydenta m. st. Warszawy. Pytanie prawne Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje bez odpowiedzi.

NSA wydał kolejną uchwałę. Jest to Uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2024 r. I OPS 3/22 „Retroaktywny charakter podstawy uchylenia decyzji reprivatyzacyjnej która doprowadziła do skutków rażąco sprzecznych z interesem społecznym”. Została wydana w związku z decyzją komisji reprivatyzacyjnej, ale może również znaleźć zastosowanie w stosunku do decyzji wydawanych przez Kolegium.

Tak więc sprawy dotyczące dekretu pozostaną z nami na długo, choć ich zakres ulega zmianie.

Podziały

W związku z przekazaniem do Wydziału I spraw dotyczących podziałów, członkowie Wydziału – etatowi i pozaetatowi – uzupełnili swoją wiedzę w tym zakresie.

Zaświadczenia

W sprawach rejestrowanych jako Zs nadal mamy zarówno sprawy, w których wydajemy zaświadczenia, jak i zażalenia na odmowę wydania zaświadczenia przez organ I instancji. Spraw tych wpłynęło około 850. Zawodowi pełnomocnicy oszczędnościowo najczęściej do wniosku o wydanie kilku zaświadczeń dołączają dowód wniesienia opłaty za jedno zaświadczenie i jedną opłatę od pełnomocnictwa. Wydłuża to pracę, bowiem musimy wzywać do uzupełnienia.

Liczba postanowień o odmowie wydania zaświadczenia o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności (ustawa o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów) zmalała, ale pozostały sprawy najtrudniejsze, wracają też sprawy po uchyleniu przez Kolegium lub Sąd. Częściej natomiast pojawiają się sprawy dotyczące zaświadczeń o spełnieniu warunków do wydania zaświadczenia o uprawnieniach zawodowych. Każda z takich spraw wymaga głębokiej analizy.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Aktualne pozostały problemy zaistniałe w 2022 r., a związane z nowelizacją ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), oraz przepisami znowelizowanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobu ustalania wymagań dotyczących nowej zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. Nr 164, poz. 1588), w kontekście możliwości ustalenia warunków zabudowy dla części działki.

W ocenie Kolegium aktualne pozostaje orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące wykładni art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

W wyroku z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt II OSK 1769/16, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że: „ustalenie warunków zabudowy odnosi się do działki objętej wnioskiem jako całości nie zaś jedynie tej jej części, która w wyniku realizacji inwestycji będzie faktycznie zabudowana (lub w inny niż dotychczas sposób zagospodarowana)”. Powyższe stanowisko zostało wyrażone także w wyrokach Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 sierpnia 2021 r., sygn. akt II OSK 1351/21, 2 marca 2021 r., sygn. akt II OSK 270/21, z dnia 5 kwietnia 2017 r. sygn. akt II OSK 2012/15, z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt II OSK 2066/14, z dnia 1 marca 2016 r. sygn. akt II OSK 1626/14, z dnia 11 marca 2014 r. sygn. akt 2363/12.

Ochrona gruntów rolnych i leśnych

W związku z nowelizacją z dniem 24 września 2023 r. art. 7 ust. 2a ustawy przy jednoczesnym braku przepisów przejściowych powstało nowe zagadnienie dotyczące możliwości przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III.

Do dnia 24 września 2023 r. obowiązywał przepis w brzmieniu „Nie wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, jeżeli grunty te spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) co najmniej połowa powierzchni każdej zwartej części gruntu zawiera się w obszarze zwartej zabudowy;
- 2) położone są w odległości nie większej niż 50 m od granicy najbliższej działki budowlanej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 782, z późn. zm.);
- 3) położone są w odległości nie większej niż 50 metrów od drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460, 774 i 870);
- 4) ich powierzchnia nie przekracza 0,5 ha, bez względu na to, czy stanowią jedną całość, czy stanowią kilka odrębnych części.”.

W wyniku nowelizacji przepis ten otrzymał brzmienie: „Nie wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III położonych na obszarze uzupełnienia zabudowy w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.”.

Problemy na gruncie przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1469)

W związku z wyrokami Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie i Naczelnego Sądu Administracyjnego, które stwierdziły w części nieważność uchwał Rady m.st. Warszawy określających wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, tj.

- § 1 oraz § 5 pkt 1 lit. a i lit. b uchwały Rady m.st. Warszawy z dnia 12 grudnia 2019 r. Nr XXIV/671/2019, w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz ustalenia stawki opłaty za

pojemnik i worek określonej pojemności (Dz.Urz. Województwa Mazowieckiego poz. 1529);

- § 1 pkt 2 uchwały Rady m.st. Warszawy z dnia 16.01.2020 r. Nr XXV/728/2020, zmieniającej uchwałę w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz ustalenia stawki opłaty za pojemnik i worek określonej pojemności (Dz.Urz. Województwa Mazowieckiego, poz. 870) w zakresie dotyczącym zmiany § 5 pkt 1 i pkt 2 uchwały Rady m.st. Warszawy z dnia 12 grudnia 2019 r., w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz ustalenia stawki opłaty za pojemnik i worek określonej pojemności, Kolegium rozpatrywało zażalenia na postanowienia odmawiające wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nadpłaty oraz odwołania od decyzji o odmowie stwierdzenia nadpłaty w opłacie.

- odmowa wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nadpłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi

Prezydent m.st. Warszawy wskazywał, że zgodnie z art. 6q ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w sprawach dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. W myśl przepisów ww. ustawy technika wymiaru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oparta jest na samoobliczeniu i obowiązku złożenia deklaracji. Zgodnie bowiem z art. 6 m ust. 1 ww. ustawy właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Deklaracja zawiera dane niezbędne do określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6m ust. 1a). W myśl art. 6m ust. 4 ustawy właściciel nieruchomości nie może złożyć deklaracji zmniejszającej wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za okres wsteczny, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 2. W przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości, właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zmienionej wysokości uiszcza się za miesiąc, w którym nastąpiła zmiana (art. 6m ust. 2). W art. 6 m ust. 5 ustawy zawarty jest wyjątek od zasady określonej w art. 6m ust. 4, bowiem wynika z niego wprost, że przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeżeli właściciel nieruchomości złoży nową deklarację zmniejszającą wysokość:

- 1) zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w związku ze śmiercią mieszkańca w terminie do 6 miesięcy od dnia tego zdarzenia;
- 2) opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w związku z informacją lub korektą faktur, uzyskaną z przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Organ pierwszej instancji podnosił, że zgodnie z art. 75 § 3 Op, jeżeli z

przepisów prawa podatkowego wynika obowiązek złożenia zeznania (deklaracji), to podatnik, płatnik lub inkasent równocześnie z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty jest obowiązany złożyć skorygowane zeznanie (deklarację). Natomiast art. 81 § 1 Op określa, że jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej, podatnicy, płatnicy i inkasenci mogą skorygować uprzednio złożoną deklarację.

Z powyższych przepisów organ pierwszej instancji wyciągnął wniosek, że właściciel nieruchomości nie może złożyć deklaracji zmniejszającej wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za okres wsteczny, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 6m ust. 2 w zw. z art. 6 m ust 4 ustawy. Art. 6m ust. 4 to przepis w ustawie prawa materialnego, który uniemożliwia złożenie deklaracji za okres wsteczny i dlatego staje się materialna przesłanką, której zaistnienie jest konieczne do powstania uprawnienia do złożenie deklaracji za ten okres. Jest to celowa regulacja ustawodawcy, który wyłącza stosowanie Op, co do składania skorygowanych deklaracji zmniejszających wysokość zobowiązania. Jeżeli wystąpiła zmiana danych, to prawnie dopuszczalne jest jedynie złożenie deklaracji na przyszłość – począwszy od miesiąca, w którym nastąpiła zmiana. Organ pierwszej instancji wskazał, że jedyną sytuacją, w której ustawodawca dopuszcza złożenie deklaracji z mocą wsteczna jest art. 6m ust. 5 ustawy, co w sprawie nie wystąpiło.

W opisanych sprawach Kolegium stanęło na stanowisku, że w prawie procesowym istnieje przepis regulujący kwestię rozpatrzenia wniosku o nadpłatę. Obszerność uzasadnienia postanowień wydanych w zakresie odmowy wszczęcia postępowań w sprawie stwierdzenia nadpłaty w opłacie za gospodarowanie odpadami oraz argumenty w nich wskazane świadczyły, że w tych sprawach nie mieliśmy do czynienia z oczywistą niemożliwością prowadzenia postępowania podatkowego. Organ pierwszej instancji nie wskazał bowiem żadnego przepisu, który wprost stanowiłby o niemożliwości prowadzenia postępowania w sprawie nadpłaty w sprawach związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wniosek o niemożliwości wszczęcia takiego postępowania organ wywiódł z treści przepisów ustawy, dokonując ich wykładni, odwołując się do uzasadnienia przepisów nowelizujących tę ustawę, oraz przepisów poprzedniej ustawy, która taką regulację przewidywała. Skoro jednak poprzednia wersja ustawy przewidywała wprost niemożliwość złożenia wniosku o nadpłatę, a obecne przepisy takiego zakazu nie przewidują, mamy więc do czynienia z koniecznością pogłębionej analizy zagadnienia, co powinno zostać dokonane w ramach prowadzonego postępowania podatkowego.

- odmowa stwierdzenia nadpłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi

W postępowaniach odwoławczych skarżący wskazywali, że na skutek stwierdzenia nieważności w części uchwał Rady m.st. Warszawy, odpadła podstawa uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, tak więc wniesione już opłaty na podstawie ww. uchwał są nienależne i jako takie powinny zostać uznane za nadpłatę w rozumieniu Ordynacji podatkowej.

Mając na uwadze przywołane regulacje art. 6m ust. 4 ustawy oraz określone w art. 6 m ust. 5 wyjątki od zasady z art. 6 m ust. 4 ustawy Kolegium stanęło na stanowisku, że w rozpoznawanych sprawach nie wystąpiły żadne z okoliczności

wskazanych w art. 6 m ust. 4. Ustawa reguluje kompleksowo wszystkie możliwości złożenia deklaracji, a co za tym idzie wyłączona jest możliwość stwierdzenia nadpłaty. Skoro w ustawie dana kwestia została odmiennie uregulowana niż w Ordynacji podatkowej, to przepisami które należy stosować są normy prawne ustawy. Przepisy Ordynacji podatkowej w zakresie w jakim regulują instytucję korekty deklaracji i nadpłaty znajdują zastosowanie wyłącznie w przypadku zaistnienia sytuacji określonej w art. 6m ust. 5 ustawy. Oceniając zaskarżone decyzje Kolegium uznało, że były one prawidłowe, nie naruszały prawa, zatem zostały utrzymane w mocy. W sprawie występowało zasadnicze zagadnienie prawne, a więc czy fakt stwierdzenia nieważności uchwały określającej wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi skutkuje możliwością ubiegania się zwrot - jako nienależnych - uiszczonych opłat, stanowiąc w tym zakresie nadpłatę w rozumieniu Ordynacji podatkowej. Na tak postawione pytanie należało udzielić odpowiedzi przeczącej. Wprawdzie takie stanowisko nie wynika wprost z przepisów, jednak wykładnia mających w sprawie zastosowanie przepisów prowadzi do wniosku, że w przedmiotowej sprawie nie można mówić o wystąpieniu sytuacji uprawniającej do zwrotu uiszczonych opłat.

Ponadto rozpatrywano odwołania od decyzji ustalających opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi w związku ze zmianami uchwał określających sposób obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W sprawach tych przed zmianą uchwał sposób obliczania opłaty związany był z liczbą osób zamieszkujących daną nieruchomość, zaś po zmianie wysokość tej opłaty uzależniona została od ilości zużytej wody z danej nieruchomości.

Kolegium stanęło na stanowisku, że brak jest podstaw do wezwania właściciela nieruchomości do złożenia deklaracji w związku ze zmianą wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od ilości zużytej wody z danej nieruchomości, bowiem ustawa przewiduje możliwość wszczęcia postępowania i określenia, w drodze decyzji, wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jedynie w razie:

1) niezłożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi albo 2) uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w deklaracji wójt, burmistrz lub prezydent miasta (art. 6o ust. 1 ustawy).

Obowiązek złożenia deklaracji powstaje zaś – zgodnie z art. 6m ust. 2 ustawy - w przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości.

Nie można jednak utożsamiać zmiany wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dokonanej uchwałą rady gminy ze zmianą danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jak również zmianą ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości wskazaną w deklaracji. W orzecznictwie wskazuje się, że: *Decyzja wymieniona w art. 6o u.c.p.g. nie jest odpowiednikiem deklaracji składanych w trybie art. 6m ust. 1 i 2 u.c.p.g. i nie może określać*

zobowiązania, które jeszcze nie zaistniało (nie powstało) (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 13 lipca 2016 r. sygn. akt III SA/Po 1017/15). Tym samym jeśli obowiązujące przepisy prawa miejscowego nie nakładają obowiązku złożenia nowej deklaracji w przypadku zmiany sposobu naliczania opłaty, to brak jest podstaw do wezwania właściciela nieruchomości do złożenia takiej deklaracji i wszczęcia postępowania w sprawie ustalenia opłaty, jeśli wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wynika ze złożonej uprzednio przez właściciela nieruchomości prawidłowej deklaracji.

Sprzedaż alkoholu przez Internet

W 2023 roku do SKO w Warszawie wpłynęło uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 listopada 2022 sygn. zapadłego w sprawie o sygn. akt II GSK 1140/19, w której stroną w sprawie było tutejsze Kolegium. NSA oddalił kasację beneficjenta zezwolenia od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 2019 r. o sygn. akt VI SA/Wa 1688/18 na decyzje SKO w przedmiocie cofnięcia wszystkich rodzajów zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Istota sporu sprowadzała się do wskazania przez organ, że przy sprzedaży alkoholu przez Internet nie ma kontroli kto nabywa alkohol, czy jest to osoba niepełnoletnia bądź czy jest trzeźwa. NSA potwierdził, że nie ma w takim wypadku kontroli, czy warunki ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie zostały spełnione. W tym miejscu należy przypomnieć, iż na gruncie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie przewiduje się zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przez Internet. Ustawa statuuje zamknięty katalog zezwoleń na prowadzenie sprzedaży alkoholu. Za przeciwdziałanie alkoholizmowi nie może być uznana taka wykładnia art. 18 wymienionej ustawy, która rozszerzałaby enumeratywnie określony w nim katalog zezwoleń na sprzedaż alkoholu (wyrok NSA z 14 kwietnia 2011 r., sygn. akt II GSK 431/10, ONSAiWSA 2013/6/97). W związku z tym organ wydający zezwolenie może udzielić wyłącznie takiego zezwolenia, jakie jest przewidziane w przepisach tej ustawy. Jak bowiem wynika z art. 18 ust. 1 u.w.t.p.a. sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na lokalizację punktu sprzedaży sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia. Wymieniony w art. 18 ustawy alkoholowej katalog zezwoleń ma więc charakter zamknięty. Ustawodawca nie przewidział w nim kategorii zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przez Internet (w sklepie internetowym).

Kara za niepowiadomienie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu a współwłasność pojazdu

W orzecznictwie sądów administracyjnych pojawił się pogląd, wbrew stanowisku organów administracji, iż karanie wszystkich współwłaścicieli pojazdu za niepowiadomienie starosty o nabyciu bądź zbyciu pojazdu w stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 grudnia 2023 r. jest wielokrotnym karaniem za ten sam czyn. Pogląd ten, zdaniem większości składów orzekających SKO w Warszawie, był błędny i nie znajdował uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa. Pomijał bowiem, że instytucja odpowiedzialności solidarnej jest co do zasady uregulowana w prawie cywilnym oraz że odpowiedzialności solidarnej współwłaścicieli pojazdu z tytułu kary jako sankcji o charakterze administracyjnoprawnym nie wolno domniemywać. Dotychczas warszawskie Kolegium uznawało za prawidłowy pogląd, zgodnie z którym kara powinna dotyczyć wszystkich współwłaścicieli (każdego oddzielnie), jako że przepisy prawa administracyjnego nie przewidują w tym zakresie odpowiedzialności solidarnej. Zaznaczyć przy tym należy, iż wskazany kierunek wykładni przepisów w ocenie Kolegium w dalszym ciągu jako prawidłowy znajduje zastosowanie do stanów faktycznych i prawnych sprzed 1 stycznia 2024 r. tj. sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz.U. z 2023r. poz. 1394). Od 1 stycznia 2024 r. ustawodawca w prezentowanej materii doprecyzował stan prawny, przesądzając już wprost, iż odpowiedzialność współwłaścicieli pojazdów jest solidarna.

Odpowiedzialność spadkobierców a koszty związane z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania

Zgodnie z art. 130 ust. 10h ustawy – Prawo o ruchu drogowym „koszty związane z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania ponosi osoba będąca właścicielem tego pojazdu w dniu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu, z zastrzeżeniem ust. 10d i 10i. Decyzję o zapłacie tych kosztów wydaje starosta”.

Z cyt. przepisu niezbicie wynika, że źródłem tego stosunku administracyjnoprawnego nie jest sama własność pojazdu. Inaczej mówiąc obowiązek zapłaty kosztów wymienionych w art. 130a ust. 10h p.r.d. nie idzie za własnością pojazdu, skoro zobowiązana do poniesienia tych kosztów jest tylko ta osoba, która była właścicielem pojazdu w chwili wydania dyspozycji jego usunięcia.

Kwestią istotną jest zaś zagadnienie odpowiedzialności spadkobierców za koszty powstałe w związku z dyspozycją usunięcia pojazdu i umieszczenia go na parkingu depozytowym w sytuacji, gdy decyzja ustalająca te koszty, wydana w oparciu o art. 130a ust. 10h p.r.d. wydana została po śmierci osoby będącej właścicielem tego

pojazdu w dniu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu. SKO w Warszawie wyraża pogląd prawny, zgodnie z którym brak jest przepisu prawa zezwalającego na skierowanie do następców prawnych osoby będącej właścicielem pojazdu, w dniu wydania dyspozycji usunięcia, która zmarła, decyzji o zapłacie kosztów. Przypomnieć należy, że do prezentowanej materii mają zastosowanie przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa (o odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe) za sprawą art. 60 i art. 67 ustawy o finansach publicznych. Analiza charakteru decyzji w przedmiocie zapłaty kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu na podstawie art. 130a ust. 10h p.r.d. wskazuje, iż ww. decyzja jest decyzją kształtującą dopiero stosunek administracyjnoprawny, a zatem mającą charakter konstytutywny (ustalający). Decyzja ta - w przeciwieństwie do decyzji podatkowej, o której mowa w art. 21 § 1 pkt 2 w zw. z art. 68 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa - nie konkretyzuje obowiązku prawnego wcześniej istniejącego, ale go od podstaw kształtuje w sposób od razu zindywidualizowany i skonkretyzowany. Po stronie osoby będącej właścicielem pojazdu w dniu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu, i ewentualnie osoby dysponującej pojazdem, w chwili jego usunięcia, na podstawie innego tytułu prawnego niż własność, nie powstaje przed wydaniem decyzji w przedmiocie zapłaty kosztów żadna skonkretyzowana powinność zapłaty tych kosztów. Do momentu wydania takiej decyzji na stronie (ewentualnie stronach) nie ciąży żaden, nawet abstrakcyjny i ogólny obowiązek prawny zapłaty kosztów. I jest to zasadnicza okoliczność odróżniająca zobowiązanie z tytułu zapłaty kosztów od zobowiązania podatkowego.

Odmowa zwrócenia prawa jazdy obejmującego kategorie uprzednio posiadane, a nieobjęte orzecznym środkiem karnym zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na tle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 lipca 2023 r. o sygn. akt SK 23/21

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 lipca 2023 r. o sygn. akt SK 23/21 orzekł, że: „art. 12 ust. 2 pkt 2 i 3 w związku z art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2023 r. poz. 622, ze zm.) w zakresie, w jakim pozbawia osoby posiadające uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi określonych kategorii prawa jazdy prawa do odzyskania dokumentu potwierdzającego posiadanie tego rodzaju uprawnień odnośnie do pojazdów mechanicznych, co do których nie orzeczono wobec nich środka karnego w postaci zakazu ich prowadzenia, jest niezgodny z art. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

TK zaznaczył, że ustanawiając art. 12 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o kierujących pojazdami, ustawodawca w istocie rozszerzył orzekany przez sąd powszechny zakaz prowadzenia pojazdów, których dotyczy prawo jazdy kategorii B, C1, C, D1 lub D na prawo jazdy

innych kategorii określonych w tej regulacji. W konsekwencji dochodzi do zaostrenia wymierzonej przez sąd powszechny sankcji karnej, jaką jest środek karny zakazu prowadzenia pojazdów. Zaskarżone przepisy prowadzą zatem do sytuacji, w której niezależnie od treści orzeczenia sądu powszechnego wymierzającego sprawcy przestępstwa albo wykroczenia środek karny zakazu prowadzenia pojazdów określonego rodzaju, sprawca z mocy zaskarżonych przepisów, pozbawiony będzie możliwości legalnego kierowania również innymi pojazdami.

Ze względu na zakresowy charakter ww. wyroku TK jego skutkiem nie jest utrata mocy obowiązującej art. 12 ust. 2 pkt 2 i 3 w związku z art. 12 ust. 1 pkt 2 u.k.p., ale wyeliminowanie treści normatywnej, która została wskazana w sentencji jako niekonstytucyjna. W konsekwencji organ administracji nie może pozbawić osoby posiadającej uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi określonych kategorii prawa jazdy, prawa do odzyskania dokumentu potwierdzającego posiadanie tego rodzaju uprawnień odnośnie do pojazdów mechanicznych, co do których nie orzeczono wobec nich środka karnego w postaci zakazu ich prowadzenia.

Opodatkowanie podatkiem od nieruchomości miejsca postojowego w garażu wielostanowiskowym stanowiącym przedmiot odrębnej własności - na tle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 października 2023r. sygn. akt SK 23/19 :

TK uznał, iż przepisy:

art. 1a ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2, w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a) i e) ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70)

1. w zakresie, w jakim umożliwiają, na potrzeby podatku od nieruchomości, uznanie wyodrębnionego garażu znajdującego się w budynku mieszkalnym, za część budynku o odmiennym niż mieszkalny charakterze, są niezgodne z zasadą szczególnej określoności regulacji daninowych wywodzoną z art. 84 w związku z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
2. w zakresie, w jakim uzależniają zastosowanie odpowiednich stawek podatku od nieruchomości do znajdującego się w budynku mieszkalnym garażu od jego wyodrębnienia lub niewyodrębnienia jako przedmiotu odrębnej własności, przez co do znajdującego się w budynku mieszkalnym garażu wielostanowiskowego stanowiącego przedmiot odrębnej własności, zastosowanie ma stawka określona w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e) ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (tj. stawka pozostałe) a nie stawka określona w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a) (tj. stawka mieszkaniowa) tej ustawy, są niezgodne z art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 2 i art. 84 Konstytucji ;

Przepisy wymienione w części I, w zakresach tam wskazanych, tracą moc obowiązującą z upływem 31 grudnia 2024 r.

Definicja legalna budowli na potrzeby podatku od nieruchomości na tle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 lipca 2023 r. o sygn. akt 14/21

Ustawa z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych normuje przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości w art. 2 ust. 1, wskazując, że opodatkowaniu tym podatkiem podlegają grunty, budynki oraz budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Art. 2 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, który określa budowle jako przedmiot podatku od nieruchomości, nie definiuje ich jednak. Dla określenia przedmiotu opodatkowania podatkiem od nieruchomości konieczne jest sięgnięcie do definicji legalnej budowli zawartej w art. 1a ust. 1 pkt 2 ustawy podatkowej. Wedle, tego przepisu budowla to obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

Zdaniem TK odesłanie do ogólnego pojęcia „przepisów prawa budowlanego” jako dziedziny prawa administracyjnego, a nie do samej ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane, powoduje, że określenie przedmiotu opodatkowania może nastąpić nie tylko w ustawie, lecz potencjalnie także w akcie rangi podustawowej, który zaliczałby się do prawa budowlanego. Na gruncie obowiązujących przepisów nie można precyzyjnie ustalić, które – czy to ustawowe czy podustawowe akty prawne – należą do prawa budowlanego. Co za tym idzie podatnik nie może mieć pewności czy dany akt prawny, nawet rangi ustawowej, będzie przez organ podatkowy uznany czy też nie za należący do prawa budowlanego, a przez to kształtujący przedmiot opodatkowania w podatku od nieruchomości w jego sytuacji faktycznej lub prawnej. Co więcej, w ocenie Trybunału nie jest dopuszczalne regulowanie w ustawie niepodatkowej tak istotnych elementów konstrukcji prawnej podatku jak jego przedmiot. Trybunał zgodził się ze stwierdzeniem skarżącej, że fundamentalną kwestią z perspektywy prawidłowego wypełnienia przez podatnika ciążącego na nim zobowiązania podatkowego jest właściwe ustalenie przedmiotu i podstawy opodatkowania. Posłużenie się przez ustawodawcę w definicji legalnej budowli, zawartej w art. 1a ust. 1 pkt 2 u.p.o.l., ogólnym odesłaniem do „przepisów prawa budowlanego” uniemożliwia podatnikom ustalenie na podstawie samych przepisów ustawy podatkowej czy należące do nich budowle są objęte podatkiem od nieruchomości czy też nie. Z tych powodów Trybunał uznał definicję legalną budowli na potrzeby podatku od nieruchomości za sprzeczną z podwyższonym standardem określoności prawa daninowego, wynikającym z art. 84 i art. 217 Konstytucji.

Rzeczony przepis art. 1a ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. traci moc obowiązującą po upływie osiemnastu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw RP (tj. 18 miesięcy od 18 lipca 2023 r.)

Wstrzymanie, rozpoczęcie i zawieszenie biegu terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych na podstawie przepisów o zapobieganiu i zwalczaniu epidemii COVID19

Uchwałą z dnia 27 marca 2023 r. o sygn. akt I FPS 2/22 w składzie 7 Sędziów Naczelny Sąd Administracyjny rozwiął wszelkie wątpliwości interpretacyjne, co do biegu terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych wskazując, że :

„Art. 15 z zr. ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.) nie dotyczy wstrzymania, rozpoczęcia i zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych”.

**PREZES
Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Warszawie**

Tomasz Podlejski

Warszawa, dnia 12 marca 2024 r.

ⁱ - dot. spraw, które wpłynęły do SKO w latach poprzedzających okres objęty informacją, ale nie zostały załatwione przez SKO,

ⁱⁱ - patrz pkt 1. ppkt 1.2. ,

ⁱⁱⁱ - dot. spraw, które wpłynęły do SKO w roku objętym informacją, a do których zastosowanie mają przepisy Ppsa tj. m.in. skargi, skargi kasacyjne, zażalenia i inne, wykonywane w trybie tej ustawy – patrz m.in. przyp.11;

^{iv} - decyzje (postanowienia) kończące postępowanie odwoławcze (zażaleniowe) prowadzone przed SKO jako organem II instancji (w tym art. 134 Kpa) oraz inne wydane w tym postępowaniu np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 Kpa lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op ;

^v - decyzje (postanowienia) kończące postępowanie prowadzone po wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wydane przez SKO w trybie art. 127 § 3 Kpa oraz decyzje (postanowienia)

kończące postępowanie odwoławcze (zażalenkowe) prowadzone przed SKO jako organem II instancji w trybie art. 221 Op ;

^{vi} - decyzje (postanowienia) wydane przez SKO jako organ I instancji np. w postępowaniu dot. stwierdzenia nieważności (art. 156 § 1 Kpa oraz art. 247 § 3 Op) lub wznowienia postępowania (art. 145 § 1 Kpa oraz art. 240 § 1 Op), postanowienia wydane w trybie art. 65 § 1, art. 66 § 1 i 3 Kpa, art. 169 § 4 Op oraz inne wydane w tych postępowaniach np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 Kpa lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op ;

^{vii} - np. postanowienia dot. sporów kompetencyjnych (art. 22 § 1 pkt 1 Kpa), wyznaczenia organu wskutek wyłączenia (art.25-27 Kpa oraz art.130 i 132 Op), dopuszczenia organizacji społecznej do udziału w postępowaniu (art.31§ 2 Kpa), odmowy przywrócenia terminu (art. 59 § 1 i 2 Kpa), odmowy udostępnienia akt (art. 74 § 2 Kpa oraz art. 179 § 2 Op), wniosku o wyjaśnienie, uzupełnienie oraz sprostowanie (art.113 Kpa oraz art.213 i 215 Op), wniosku o wstrzymanie wykonania decyzji (art.224 § 3 pkt 2 Op), opłat i kosztów postępowania (dział IX Kpa);

^{viii} - dot. również postanowień zgodnie z art. 144 Kpa oraz art. 239 Op

^{ix} - dot. również postanowień zgodnie z art. 126 Kpa oraz art. 219 Op

^x - dot. spraw, które nie zostały załatwione przez SKO w roku objętym informacją ;

^{xi} - liczba skarg skierowanych do sądu w stosunku do ogólnej liczby podjętych przez kolegium w roku objętym informacją rozstrzygnięć podlegających zaskarżeniu;

^{xii} - obejmuje inne sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie przepisów Ppsa np. wezwanie do usunięcia naruszenia prawa (art. 52 § 3), wniosek o sprostowanie omyłki pisarskiej (art. 156), wniosek o uzupełnienie wyroku (art. 157), wystąpienie o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego (art. 15 § 1 pkt 4 w zw. z art. 4), wniosek o zawieszenie postępowania przed sądem i o podjęcie zawieszzonego postępowania (art. 123-131) czy wznowienie postępowania (art. 270) itd. ;

INFORMACJE DODATKOWE I WNIOSKI

Informacje dodatkowe – ich zamieszczenie staje się obowiązkowe w egzemplarzu skierowanym do KR SKO w celu sporządzenia zbiorczej informacji rocznej

Informacje dodatkowe powinny zawierać :

1. Wybrane problemy z orzecznictwa Kolegium – wg rodzaju spraw (wg układu z części II pkt 2. - Rodzaje spraw ujętych w ewidencji w roku objętym informacją);
2. Przyczyny zaległości w rozpatrywaniu spraw oraz proponowane rozwiązania w tym zakresie, itp.;
3. Informację nt. skarg kasacyjnych – liczba uwzględnionych skarg złożonych przez Kolegium itd.
4. Kontrole przeprowadzane w Kolegium przez MSWiA, Kancelarię Premiera, NIK i inne uprawnione organy (np. ZUS) – wyniki, wystąpienia pokontrolne i ich wykonanie;
5. Omówienie wydanych przez prezesa SKO postanowień sygnalizacyjnych;
6. Działalność pozaorzecznicza Kolegium – opiniowanie aktów prawnych, zgromadzenia krajowe i regionalne SKO, szkolenia, wydawnictwa, współpraca z innymi organami państwa i instytucjami;
7. Wskazanie nowych zadań;
8. Wykonanie budżetu, zatrudnienie, płace i kwalifikacje osób zatrudnionych.

